

РІШЕННЯ

наукової ради від 30 травня 2024 р. з питання:

«Стан забезпечення якості наукових досліджень в університеті в контексті імплементації норм та принципів відкритої науки»

Розглянувши питання «Стан забезпечення якості наукових досліджень в університеті в контексті імплементації норм та принципів відкритої науки» наукова рада відмічає наступне. Після набуття статусу асоційованого члена ЄС, одним із зобов'язань України є входження у Європейський дослідницький простір. Розбудова Європейського дослідницького простору (European Research Area), зокрема спрямована на розширений доступ до відкритої, безоплатної, повторно використовуваної наукової інформації через ініціативу «Відкрита наука» (Open Science) та Європейської хмари відкритої науки (European Open Science Cloud). У зв'язку з цим в Україні розроблений та затверджений Кабінетом Міністрів України План щодо відкритої науки та План дій із впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2023-2025 роках розділ 3 якого окреслює питання «Забезпечення прозорості та доступності інформації щодо наукових досліджень».

Інтеграція України у Європейський дослідницький простір, а також реалізація принципів відкритої науки вимагає створення в університеті відповідної сприятливої еко-системи відкритих дослідницьких практик як важливого механізму забезпечення якості наукової діяльності.

На забезпечення якості наукової діяльності та відкритого доступу до наукових результатів у СумДУ реалізовується наступне:

- розроблено Політику щодо відкритої науки, яка закладає підґрунтя для забезпечення імплементації норм та принципів відкритої науки;
- створено Центр забезпечення якості науки;
- здійснюється оцінка, рецензування та редагування заявок та анотованих звітів за проектами, що фінансуються МОН України та НФД;
- створено базу експертів для рецензування запитів та анотованих звітів, яка налічує близько 120 осіб;
- обов'язковій перевірці антиплагіатними системами підлягають звіти за НДР. Після чого здійснюється аналіз звіту подібності експертами;
- редколегіями наукових журналів здійснюється перевірка статей системами перевірки на плагіат;
- здійснюється розміщення звітів за НДР та дисертаційних робіт в репозитарії СумДУ у відкритий доступ;
- діяльність наукових журналів реалізовується на засадах відкритого доступу;
- в університеті створено та функціонує репозитарій академічних текстів, який інтегрований з міжнародними відкритими e-інфраструктурами;
- в університеті реалізуються ряд міжнародних грантів з науковою складовою, метою яких є підвищення рівня поінформованості вчених з питань відкритої науки, доброчесності та наукової етики.

Разом з тим, наукова рада зазначає

Подальша імплементація норм та принципів відкритої науки в університеті має реалізовуватись на засадах забезпечення якості наукових досліджень та вимагає комплексного підходу як на інституційному, так і на інфраструктурному рівнях та передбачає наступні кроки:

- розробку та вдосконалення нормативної бази щодо створення сприятливих умов для впровадження принципів відкритої науки;

– створення умов (зокрема технічних) для реалізації відкритого доступу до наукових результатів, зокрема даних досліджень з дотриманням етичних норм та права інтелектуальної власності;

– підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних працівників з питань відкритих практик у науковій діяльності, наукової доброчесності та етики здійснення досліджень;

– організація, за можливості, сайтів наукових журналів на платформі Open Journal Systems;

– врахування показників відкритої науки в систему оцінки та стимулів наукової діяльності структурних підрозділів.

Враховуючи вищезазначене, наукова рада рекомендує:

1. Схвалити проєкт Положення про Центр забезпечення якості науки.

2. Розробити такі положення:

– про організацію вільного доступу до даних наукових досліджень у СумДУ.

Відповідальні: керівник ЦЗЯН Ольга КРАМАРЕНКО.

Термін: 4 квартал 2024 р.

– про комісію з етики наукової діяльності у СумДУ.

Відповідальні: керівник ЦЗЯН Ольга КРАМАРЕНКО.

Термін: протягом 2025 р.

3. Внести зміни до Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ в частині доброчесності та етики наукової діяльності у СумДУ.

Відповідальні: керівник ЦЗЯН Ольга КРАМАРЕНКО.

Термін: протягом 2025 р.

4. Започаткувати публікування FAIR-даних та/або їх метаданих у відкритий доступ для проєктів держбюджетних НДР за основними та молодіжними конкурсами МОН, виконання яких розпочалось у поточному 2024 році.

Відповідальні: наукові керівники.

Термін: протягом 2024-2026 років.

5. До технічних завдань проєктів держбюджетних НДР, виконання яких розпочинається у 2025 році, внести пункт про обов'язкове публікування FAIR-даних та/або їх метаданих.

Відповідальні: проректор з наукової роботи Анатолій ЧОРНОУС.

Термін: 1 квартал 2025 року.

6. Забезпечити облік та моніторинг опублікованих FAIR-даних представниками університету через систему SRMS (Наукові публікації).

Відповідальні: керівник ЦЗЯН Ольга КРАМАРЕНКО, начальник ЦНТЕІ Сергій ГУДКОВ.

Термін: 3-4 квартал 2024 року.

7. З метою інтеграції е-інфраструктури наукових журналів СумДУ до світових та європейських е-інфраструктур відкритої науки, рекомендувати перехід веб сайтів журналів на платформу Open Journal Systems.

Відповідальні: головні редактори журналів.

Термін: протягом 2024-2025 років.

8. Вивчити доцільність (технічну, кадрову) створення в університеті власної е-інфраструктури відкритої науки або залучення існуючих рішень.

Відповідальні: керівник ЦЗЯН Ольга КРАМАРЕНКО.

Термін: 4 квартал 2024 р.

9. Забезпечити редагування та рецензування проєктів НДР, які будуть подаватись у 2024 році на конкурс МОН, з оплатою праці експертів.

*Відповідальні: проректор з наукової роботи Анатолій ЧОРНОУС,
експерт ЦЗЯН Юрій ШКУРДОДА.*

Термін: 4-3 квартал 2024 року.

10. Підготувати та провести цикл семінарів з питань відкритої науки, FAIR-даних, підготовки запитів та звітної документації для керівників держбюджетних НДР.

*Відповідальні: проректор з наукової роботи Анатолій ЧОРНОУС,
керівник ЦЗЯН Ольга КРАМАРЕНКО.*

Термін: 3 квартал 2024 р.

11. Підготувати для наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти, рекомендації з питань відкритої науки та управління даними.

Відповідальні: керівник ЦЗЯН Ольга КРАМАРЕНКО

Термін: 3-4 квартал 2024 р.

Схвалено науковою радою СумДУ.
Протокол №16 від 30 травня 2024 р.

Голова наукової ради

Анатолій ЧОРНОУС

Секретар наукової ради

Сергій ХОВАНСЬКИЙ